

The illustration depicts the interior of a whale, with a large, stylized brain in the center. Several gears are connected to the brain by thin lines, suggesting a complex mechanism or thought process. A ship's mast with a cross is visible on the right side, indicating the presence of a ship inside the whale. The whale's mouth is open at the bottom, showing a pinkish-red interior with small orange fish-like creatures. The background is dark, with a silhouette of a person climbing a rock on the right side. The overall style is whimsical and surreal.

Toen Jonas in de walvis zat

Verhalen uit het
Oude Testament
op rijm gezet door
Maria van Donkelaar
met prenten van
Sylvia Weve

Voor Ria – MvD

Verhalen uit
het Oude Testament
op rijm gezet door
Maria van Donkelaar
met prenten van
Sylvia Weve

Uitgeverij Gottmer

Toen

Jonas

in de

walvis

zat

I Adam en Eva

II Kain en Abel

IV De toren van Babel

VII Jacob en Esau

IX Jozef in de put

XI Zeven vette en zeven magere jaren

XIII Mozes in het mandje

XV De doortocht door de Rode Zee

XVII Rachab

XVIII Jozua verovert Jericho

XX David en Goliath

XXII Esther

XXIV Sadrach, Mesach en Ábednégo

III De ark van Noach

V De vrouw van Lot

VI Het offer van Abraham

VIII De zegen van Izaäk

X De dromen van de schenker en de bakker

XII Jacob ziet Jozef terug

XIV De tien plagen

XVI De tocht door de woestijn

XIX Simson

XXI Salomons wijsheid

XXIII Daniël in de leeuwenkuil

XXV Jonas

XXVI Tobias

XXVII Judith en Hólofernes

Dit is een boek vol verhalen. Ze gaan over de eerste mensen, Adam en Eva; over Noach die in zijn ark ronddobbert wanneer de wereld één grote zee is; over de herdersjongen David die de woeste reus Goliath verslaat; en over de wijze koning Salomon. God is er nooit ver weg. Soms helpt, straft of beloont hij. Of hij stuurt een engel om mensen te helpen en de weg te wijzen, zoals Abraham en Tobias. Er zijn ook mensen die Gods stem horen, zelfs met hem praten, zoals Jonas en Mozes, maar nooit heeft iemand hem gezien.

De verhalen worden al duizenden jaren verteld: eerst in het Midden-Oosten, daarna ook in de rest van de wereld. Keer op keer hebben miljarden mensen ze naverteld, gelezen, vertaald in alle mogelijke talen en uitgebeeld in kunst. En dat gebeurt nog altijd.

Op de voorkant van dit boek staat ‘Verhalen uit het Oude Testament’ – je weet misschien wel dat dat het eerste deel van de (christelijke) Bijbel is. Maar de verhalen horen niet alleen bij het christendom.

Oorspronkelijk zijn ze onderdeel van het joodse geloof, en ook in de Koran (het heilige boek van de islam) komen veel van de hoofdrolspelers voor.

Toch zijn deze onverwoestbare, inspirerende verhalen geen eigendom van ‘de kerk’ of van een bepaald geloof. En dat is het mooie: ze zijn van niemand en daarom zijn ze van en voor iedereen, dus ook van jou.

Woord vooraf

Heel de aarde is nog leeg.
De grond is vochtig, zacht als klei.
Daarvan vormt God de gedaante
van een mens. Het is een 'hij'.

Dan blaast God zijn levensadem
in de neus. Het schepsel leeft!
'Adam' is de naam die God
dat eerste mensenwezen geeft.

Ook scheidt God een paradijs:
'de Hof van Eden', een terrein
met de mooiste bomen, planten
die er te bedenken zijn.

'Ga er wonen, eet de vruchten,
maar van één boom blijf je af.
Als je daarvan toch een vrucht eet,'
zegt God streng, 'dan krijg je straf.'

En dat is de boom van kennis
van wat goed is en wat slecht.
Dus knoop heel goed in je oren,
Adam, wat ik heb gezegd.'

Dan snijdt God, als goed chirurg,
een rib uit Adams zij en snel
vormt hij van die rib een vrouw.
O ja, eerst sloot hij Adams vel.

Zo krijgt Adam iemand naast zich.
'Eva' heet de eerste vrouw.
Mens is zij, net zoals Adam,
met een eigen lichaamsbouw.

Adam en ook Eva lopen
bloot, onschuldig als een kind.
Geen probleem. Er is gelukkig
niemand die daar iets van vindt.

Dan komt er een slang naar Eva.
Het reptiel sist vol venijn:
'Kijk toch eens hoe lekker sappig
die verboden vruchten zijn!

Pluk gerust zo'n lekkernij
en geef een stukje aan je man.
Waarom God gehoorzaam wezen?
Joh, hij merkt er toch niks van.

Hij zal jullie heus niet straffen.
Dat is maar bangmakerij.
Kijk, als je dat fruit verorbert,
word je net zo wijs als hij.'

Net zo wijs als God? denkt Eva.
Echt? Zodat ik alles snap?
Gretig bijt ze in de vrucht
en geeft haar man een flinke hap.

'Heerlijk zeg! Zo lekker sappig.'
Ja, dat had de slang gezegd,
en ook dat ze nu begrijpen
wat er goed is en wat slecht.

Mét die kennis komt de schaamte.
'Adam, kijk nou: je bent bloot!'
'Jij hebt ook niks aan, hoor, Eva.'
Samen schamen ze zich dood.

Dus elk hangt een vijgenblad
als een soort schortje voor de buik.
Daar komt God al aan! Wat nu?
Het paar duikt pijlsnel in een struik.

'Zeg eens,' vraagt God, 'waarom jullie
stiekem in dat bosje staan?'
'k Schaam me zo,' zegt Adam schuldig,
'want ik heb geen kleren aan.'

'Schamen jullie je?' vraagt God,
waarna hij argwaan krijgt en schrikt.
'Adam, die verboden vruchten?
Heb jij daar iets van gepikt?'

'Zij gaf mij die vrucht te eten!'
zo klinkt Adams slap verweer.
't Is de slang zijn schuld,' zegt Eva,
'en we deden 't maar één keer.'

'Ongehoorzaam,' zegt God ernstig,
'waren jullie allebei.
Nu is jullie zorgeloze
leventje voorgoed voorbij.

Adam, Eva, 'k kan niet toestaan
dat je hier nog langer blijft.'
Waarop hij de eerste mensen
uit het paradijs verdrijft.

Eva krijgt een zoontje, Kaïn.
Abel, zo heet nummer twee.
Eén wordt later landbouwboer,
de ander krijgt een kudde vee.

Kaïn offert op een keer
van wat zijn land heeft opgebracht.
Abel heeft om God te eren
voor dat doel een schaap geslacht.

God bemerkt wel Abels offer,
dat van Kaïn ziet hij niet.
‘k Voel,’ zegt Kaïn, ‘dat dit mij
in het verkeerde keelgat schiet.’

Nu ziet God dat Kaïn woedend
rondloopt, met een kwaai kop.
Hij vraagt hem waarom. Het antwoord?
‘Omdat ik het niet verkrop!’

God zegt: ‘Ik geef jou een lesje,
hoe je je gedragen moet.
Kijk, wie slecht doet, wordt een zondaar.
Maar wie goed doet, goed ontmoet.’

Op een kwade dag zegt Kaïn:
‘k Ga het veld in. Ga je mee?’
Abel doet wat Kaïn vraagt.
Daar gaan de broers al, met z’n twee.

Midden in het veld valt Kaïn
heel gemeen zijn broeder aan.
Net zolang slaat Kaïn Abel,
totdat die is doodgegaan.

Later vraagt God: ‘Waar is Abel?’
omdat hij hem nergens ziet.
‘Weet ik veel,’ is Kaïns antwoord,
‘k Ben mijn broeders hoeder niet!’

In Gods oren klinkt de schreeuw
van Abels bloed, vers uit de grond.
‘Kaïn, wat heb jij gedaan?’ roept God.
‘Nu maak je het te bont!’

God straft Kaïn. ‘t Bloed vergieten
van je broer? Wat denk je wel?
Zwerven zul je, hongerlijden.
Uit mijn ogen nu! En snel!’

‘Die bestraffing,’ sputtert Kaïn,
‘God, is veel te zwaar voor mij.
Zonder úw hulp rond te zwerven
maakt me kwetsbaar, vogelvrij.’

En meteen brengt God bij Kaïn
op zijn hoofd een teken aan,
zodat elk mens dat hem ziet, weet
dat hij hem niet dood mag slaan.

God belooft hem: ‘Als er iemand
is die jou dan toch vermoordt,
wordt dat zeven keer gewroken,
Kaïn, op mijn erewoord.’

Abel dood en Kaïn foetsie.
Na al deze tegenspoed
krijgen Adam en zijn vrouw
een derde zoon en dat gaat goed.

Seth, ‘vervanging’ wil dat zeggen,
is de naam die men hem gaf.
Van hem, negen generaties
later, stamt ook Noach af.

‘t Is een puinhoop op de aarde,
mijmert God teleurgesteld.
‘Overal zie ik corruptie,
onrecht, oorlog en geweld.

Had ’k de mens maar niet geschapen,
geeft God toe. ‘Wat heb ik spijt.
Het begon zo veelbelovend.
Nu is ’t niks dan narigheid.

Dit besluit heb ik genomen:
al wat ademhaalt moet dood.
Daarom stuur ik hun een zondvloed.
Da’s een grote watersnood.’

Maar op aarde loopt één mens rond
die zo’n lot niet heeft verdiend.
Uitverkorene is Noach.
En God roept hem: ‘Beste vriend!

Binnenkort komt er een zondvloed.
Alleen jou, een eerlijk man,
zal ik voor dit noodlot sparen.
Bouw een ark, zo snel je kan.

Maak hem lang, tweehonderd meter,
dertig breed en twintig hoog.
Smeer de wanden in met teer,
dan blijft de boel vanbinnen droog.’

Noach gaat met zijn drie zonen
– Sem, Cham, Japhed – aan de slag.
Ja, van dik hout zaagt hij planken.
Alleen niet op zaterdag.

Als de ark klaar voor gebruik is,
richt God weer tot hem het woord:
‘Breng van ieder dier een vrouwtje
én een mannetje aan boord.

Stouw de ruimen vol met voedsel.
Neem je vrouw en zonen mee,
uiteraard ook hun gezinnen
en ten slotte jullie vee.’

Beren, tijgers en giraffen,
krokodillen, kangoeroes,
herten, buffels, olifanten,
apen, tijgers, een paar gnoes...

Zonder einde lijkt de rij.
En ook wat vliegt, kruipt of krioelt
krijgt een plaatsje in de ark.
Precies zoals God het bedoelt.

Dan het vee: de schapen, geiten,
eenden, kippen (hen en haan),
paarden, koeien en kamelen:
van elk sluit een paartje aan.

Propvol is de ark, dat snap je.
Noach gaat als laatst’ aan boord,
loopt de brede loopplank over.
Achter hem sluit God de poort.

Veertig dagen valt de regen;
dag en nacht is ’t beestenweer,
want met bakken uit de hemel
plenst het op de aarde neer.

Ja, het lijkt wel of de sluizen
van de hemel openstaan.
’t Water stijgt; de ark gaat drijven.
Land wordt zee, dan oceaan.

Zelfs de bergen lopen onder.
Mooi, mijn plan is goed geslaagd,
denkt God. Ik heb al wat adem
van de aarde weggevaagd.

Nog wel honderdvijftig dagen
blijft de ark van Noach dicht.
Rondom is er niets dan water.
Nergens is nog land in zicht.

‘Oeps!’ schrikt God. ‘Die arme Noach
dobbert nog steeds ergens rond!’
Langzaam laat hij ’t water zakken
en de ark loopt aan de grond.

Iedereen wil vlug naar buiten,
want ze zijn het nu wel zat,
maar de ark rust op een bergtop
van ’t gebergte Ararat.

Noach stuurt een duif de lucht in.
Die vliegt weg, maar niet voor lang.
Nergens vindt hij droge grond;
hij keert om als een boemerang.

Na een week stuurt Noach hoopvol
weer de vogel eropuit.
Hij komt aan met een olijftak:
die stak boven ’t water uit.

Langzaam zakt het water verder.
En als Noach nog een keer
uit het raam de duif laat vliegen,
ziet de man het dier nooit weer.

Noach doet de luiken open.
‘Zo, het zit erop,’ zegt hij,
stapt dan uit met zijn familie
en laat alle dieren vrij.

‘Dank u, God, dat u ons spaarde.
In de ark was ’t lekker droog.’
‘Mooi,’ zegt God, ‘daar ben ik blij om.
Dan is hier een regenboog

als een teken aan de hemel,
een belofte, want ik zweer:
ook al wordt het nog zo’n puinhoop,
nooit komt er een zondvloed meer.’

Ook als je nog nooit in de Bijbel hebt gelezen, ken je ze misschien wel: de verhalen uit het Oude Testament. Zoals het verhaal over Adam en Eva, of over Noach en zijn ark vol dieren – of over Jonas, die werd opgeslokt door een grote vis. Je zou de figuren en verhalen ook kunnen kennen uit de Koran of de Tenach. Maar ze zijn niet alleen in deze drie heilige boeken te vinden. Al duizenden jaren worden de verhalen wereldwijd verteld en gelezen.

Zilveren Griffel-winnares Maria van Donkelaar liet zich inspireren door deze verhalen en vertelt ze opnieuw in dichtvorm. De sprankelende prenten van Gouden Penseel-winnares Sylvia Weve vullen de speelse gedichten perfect aan en maken deze unieke bijbelvertelling extra bijzonder.

www.gottmer.nl

